

Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία

03 / 24

22 Οκτωβρίου 2024

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Επισκόπηση Τριμηνιαίας

Ενίσχυση ρυθμών μεγέθυνσης βραχυχρόνια και ανησυχιών μεσοπρόθεσμα

Διεθνές περιβάλλον

- Σταθερή μεγέθυνση της παγκόσμιας οικονομίας
 - Ετερογένεια μεταξύ χωρών, ήπιος μέσος ρυθμός
 - Σταδιακή, αλλά ταχύτερη αποκλιμάκωση πληθωρισμούς και επιτοκίων
 - Διεθνές εμπόριο με υψηλές ροές
- Εντεινόμενες εστίες αβεβαιότητας
 - Γεωπολιτικές εντάσεις και εμπόλεμες ζώνες
 - Κίνδυνος αποσταθεροποίησης σε αγορές ενέργειας και κεφαλαίων
 - Αύξηση δημοσίου χρέους και ελλειμμάτων σε ανεπτυγμένες οικονομίες και χώρες του πυρήνα της Ευρωζώνης

Ελλάδα

- Θετικές επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας βραχυχρόνια
 - Ρυθμοί μεγέθυνσης υψηλότεροι των μέσου όρου στην Ευρώπη
 - Επίτευξη δημοσιονομικών στόχων
- Προκλήσεις για την ελληνική οικονομία μεσοπρόθεσμα
 - Ανάγκη για ισχυρότερη δυναμική επενδύσεων
 - Ανισορροπία στο εξωτερικό ισοζύγιο
 - Δημοσιονομική σταθερότητα μεσοπρόθεσμα

Η ελληνική οικονομία καλείται να προσαρμοστεί σε κεντρικές διεθνείς τάσεις

Κατανάλωση

- Η ανθεκτικότητα κατανάλωσης υπήρξε διεθνής τάση που φθίνει

Επενδύσεις

- Ανάγκη για επενδύσεις, έμφαση σε τεχνολογίες αιχμής (π.χ. έκθεση Draghi 2024)
- Στόχος η βελτίωση στη συνολική παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα σε Ελλάδα και ΕΕ

Διεθνές εμπόριο

- Το διεθνές εμπόριο έχει αυξήσει τον βαθμό συσχέτισης των οικονομιών

=> Άμεση προτεραιότητα για την ελληνική οικονομία η εξειδίκευση της παραγωγής σε περιοχές υψηλής αξίας και καινοτομίας και, άρα, λιγότερο ευάλωτες σε επόμενες διεθνείς αναταράξεις

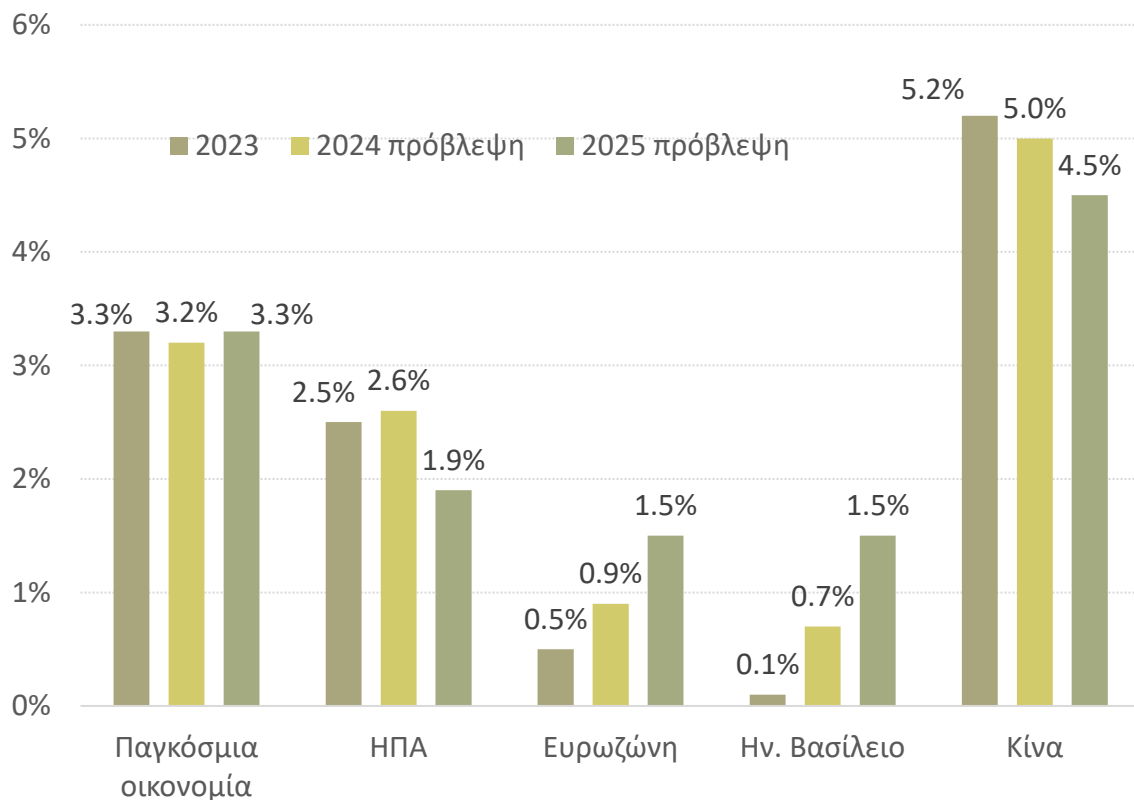
Διεθνές περιβάλλον : ανθεκτική οικονομική δραστηριότητα εν μέσω αποκλιμάκωσης πληθωρισμού

- **Σταθεροποίηση της παγκόσμιας ανάπτυξης το β' τρίμηνο** με ήπιο ρυθμό, υπό την επίδραση του **υψηλού πληθωρισμού** και της **σφιχτής νομισματικής στάσης**.
 - Ετήσια ανάπτυξη 0,6% σε Ευρωζώνη το β' τρίμηνο (από 0,5% το προηγούμενο τρίμηνο), 3,0% στις ΗΠΑ (από 1,6%), 4,7% στην Κίνα (από 5,3%), 1,7% (αμετάβλητο) στις χώρες ΟΟΣΑ.
- Ο **πληθωρισμός** στις χώρες του ΟΟΣΑ διατηρείται σε υψηλότερο από το επιθυμητό επίπεδο (στο 4,7% συνολικά και 5,5% ο δομικός, τον Αύγουστο), ενώ εμφανίζει μεγαλύτερη αποκλιμάκωση στις αναπτυγμένες χώρες
- Προσδοκία για περαιτέρω μείωση των επιτοκίων από τις **κεντρικές τράπεζες**, μείωση 50 μ.β. από ΕΚΤ και FED
- Ευμετάβλητο το **οικονομικό κλίμα** παγκοσμίως, αβεβαιότητα για τις διεθνείς τιμές ενέργειας
 - Διατηρείται η ένταση **στη Μέση Ανατολή, αβέβαιη** η εξέλιξη του **πολέμου στην Ουκρανία**.
- Οι **διεθνείς οργανισμοί** προβλέπουν...
 - ΟΟΣΑ: Παγκόσμια ανάπτυξη 3,2% το 2024 και 3,2% το 2025 (από 3,1% το 2023).
 - ΕΚΤ: Ανάπτυξη +0,8% στην Ευρωζώνη το 2024 και 1,3% το 2025 (από 0,6% το 2023), πληθωρισμό 2,5% και 2,2%, αντίστοιχα.

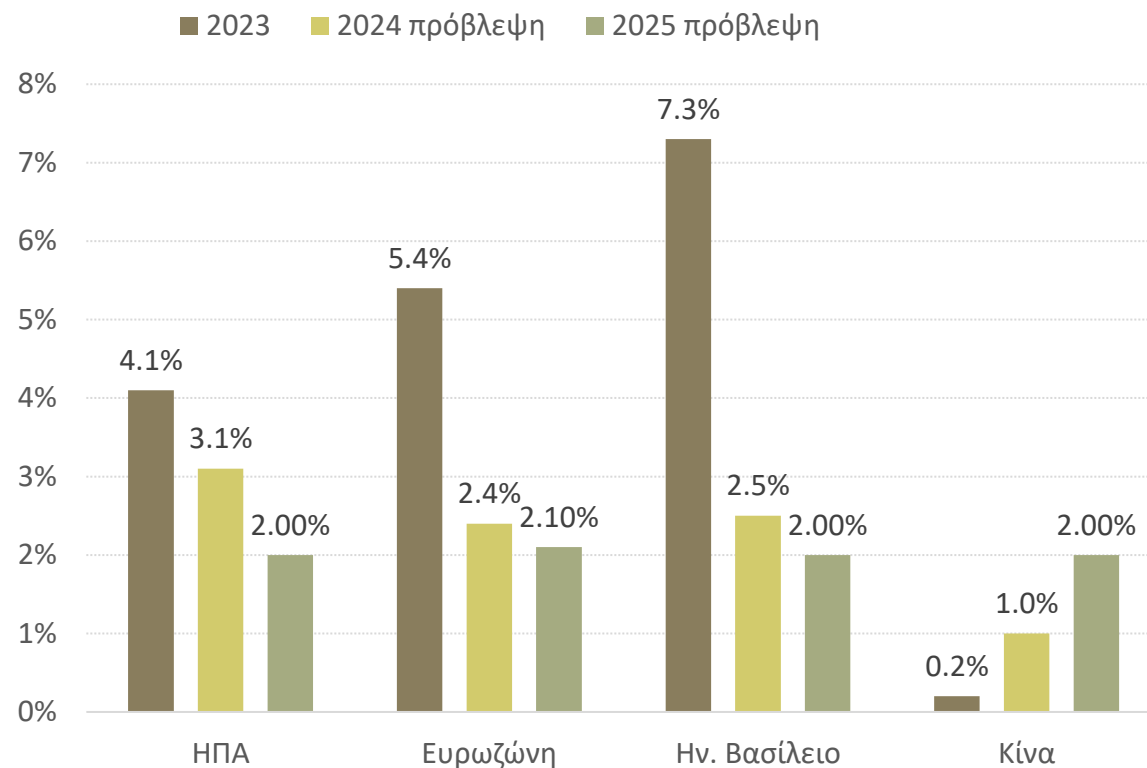

Η Ευρώπη υπολείπεται σε ρυθμούς ανάπτυξης, ο πληθωρισμός εκτιμάται εντός στόχων στα τέλη του 2025

Ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης

Ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού

Πηγή: ΔΝΤ (WEO Ιούλιος 2024)

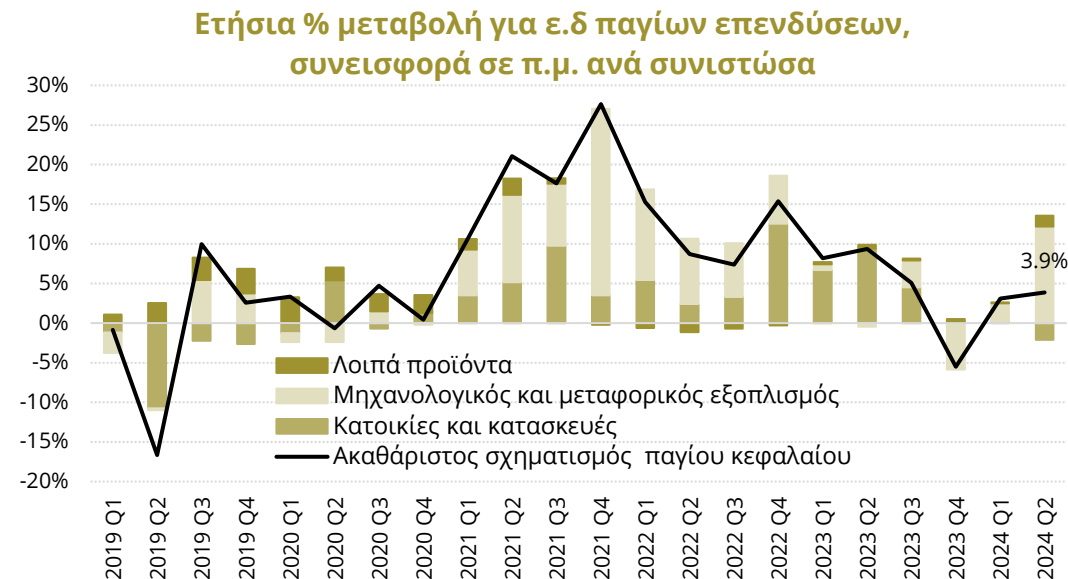
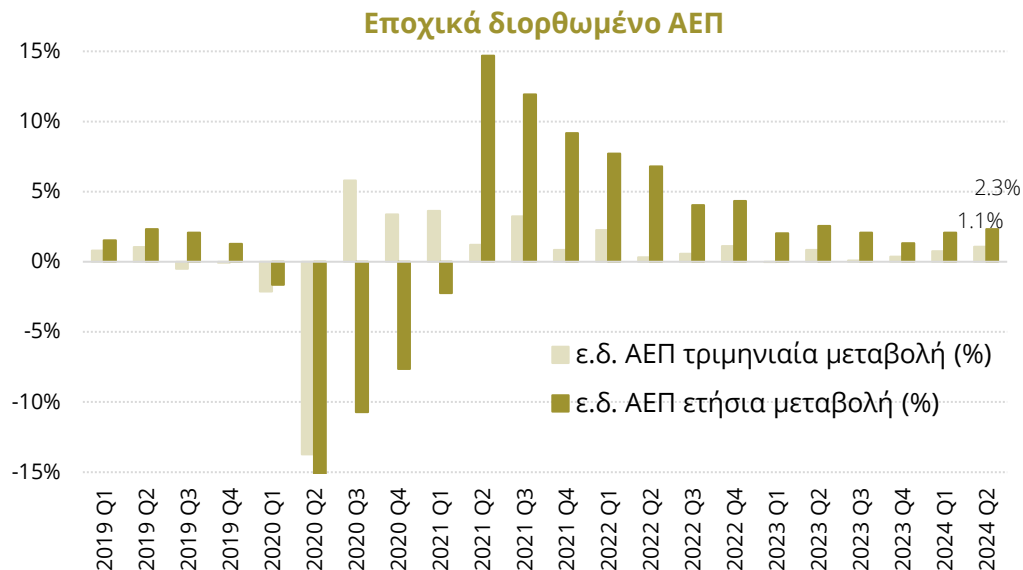

Ελλάδα β' τρίμ. 2024: Ενίσχυση της εγχώριας ανάκαμψης

Πραγματικό ΑΕΠ β' τρίμηνο 2024: +2,3% y/y

Οριακή επιτάχυνση της ανάπτυξης (από +2,1% y/y στο α' τρίμηνο του 2024), λόγω ενίσχυσης των επενδύσεων. Ώθηση από την ιδιωτική κατανάλωση.

<p>Αντίρροπες τάσεις κατανάλωσης (ιδιωτική +2,0% y/y, δημόσια -3,6% y/y)</p>	<p>Ενίσχυση επενδύσεων, κυρίως αποθεμάτων (συνολικών +29,7% y/y, παγίων +3,9% y/y)</p>	<p>Αύξηση εξαγωγών (αγαθών +2,0% y/y, υπηρεσιών +2,8% y/y)</p>	<p>Αύξηση εισαγωγών (αγαθών +10,5% y/y, υπηρεσιών 6,9% y/y)</p>	<p>Ενίσχυση εξωστρέφειας (85% του ΑΕΠ)</p>
--	--	--	---	--

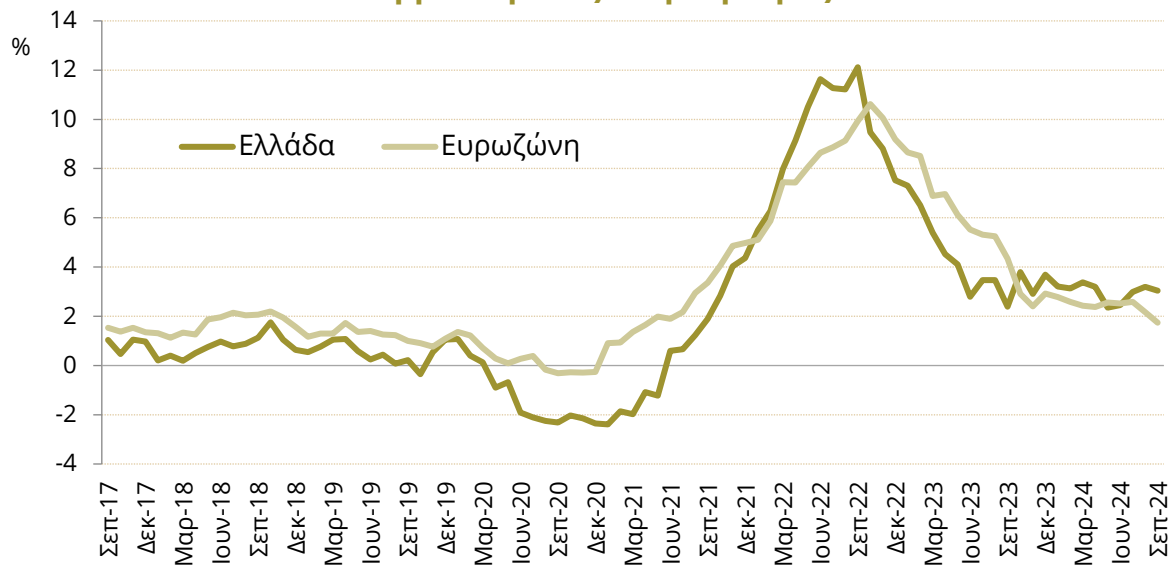
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

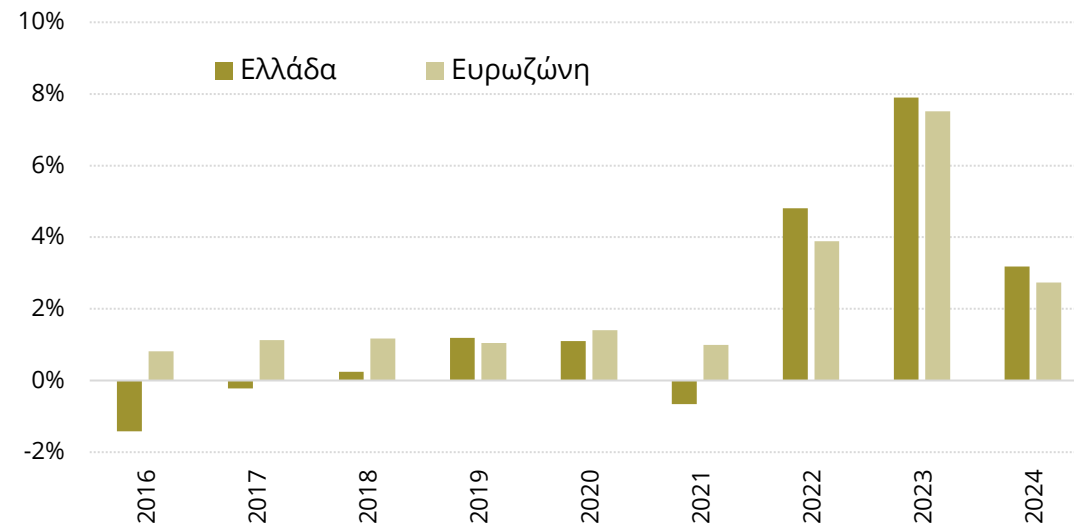
Αποκλιμάκωση του πληθωρισμού (ΕνΔΤΚ) το α' εννεάμηνο του 2024 στο 3,0%, από 4,4% ένα έτος πριν: ετήσια μείωση των τιμών στα ενεργειακά αγαθά

Εναρμονισμένος Πληθωρισμός

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

ΕνΔΤΚ χωρίς ενεργειακά προϊόντα με σταθερούς φόρους

Ευρωζώνη: Αποκλιμάκωση πληθωρισμού το α' εννεάμηνο του 2024, 2,4% από 6,4% ένα έτος πριν.

Ελλάδα: Άνοδος του εγχώριου Δείκτη Τιμών 2,9% τον Σεπτέμβριο του 2024 από 3,0% τον Αύγουστο. Το α' εννεάμηνο του 2024 άνοδος ΕνΔΤΚ +3,0% έναντι 4,4% ένα έτος πριν.

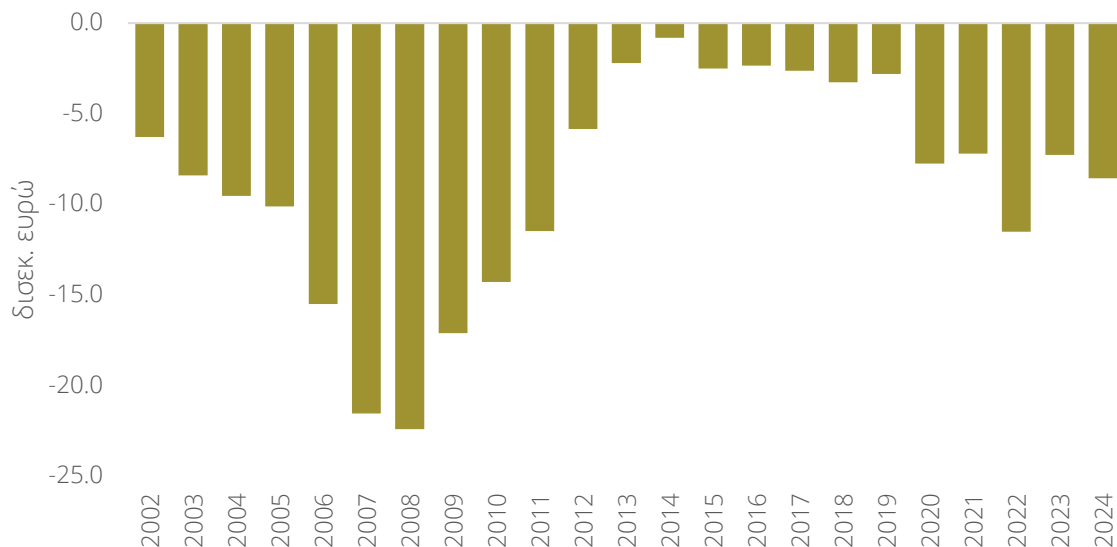
- Για το α' οκτάμηνο του 2024: **Ρυθμός μεταβολής ΕνΔΤΚ +3,0%**, έναντι 4,7% ένα έτος νωρίτερα, αποκλειστικά από την αυξητική επίδραση μη ενεργειακών αγαθών (3,2%). Αρνητική η επίδραση των ενεργειακών αγαθών (-0,4%), ενώ οριακά θετική ήταν η επίδραση από έμμεσους φόρους (+0,2%).

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (Ιαν. - Αυγ. 2024): Μείωση 2,2%, λόγω των ενεργειακών αγαθών, έναντι εντονότερης υποχώρησης 6,4% ένα έτος πριν.

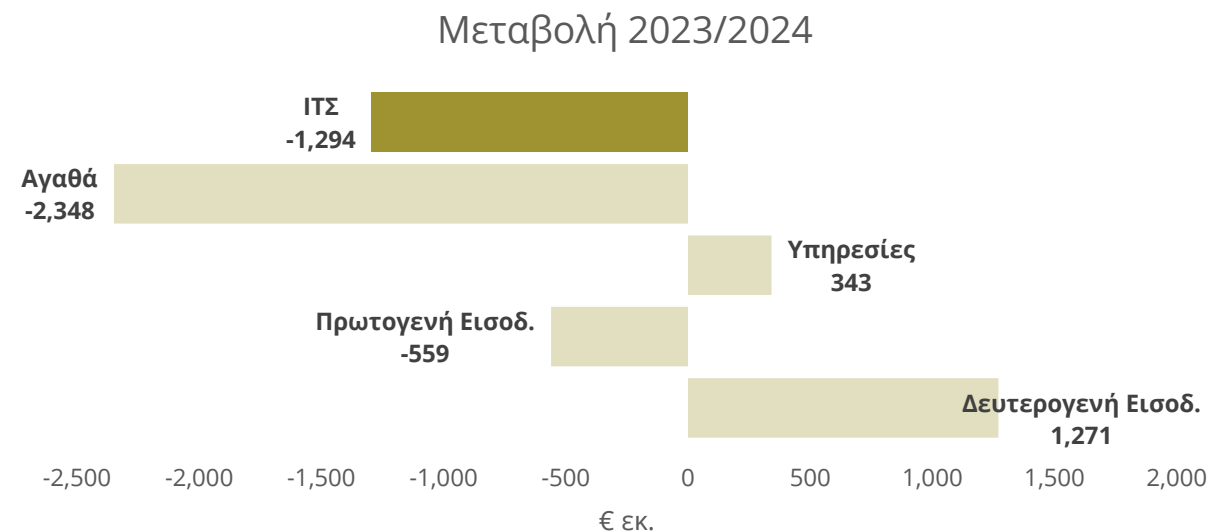

Στα €8,6 δισεκ. το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) στο επτάμηνο του 2024, αυξημένο κατά €1,3 δισεκ. σε σύγκριση με το 2023.

Εξέλιξη του ΙΤΣ, Ιαν.-Ιουλ. 2002-2024

Συνιστώσες του ΙΤΣ

Πηγή: ΤτΕ

- **Επιδείνωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών** στο πρώτο 7μηνο κατά €2,3 δισεκ., με μείωση εξαγωγών αγαθών (εκτός καυσίμων) και αύξηση εισαγωγών αγαθών.
- **Μικρή βελτίωση στο πλεόνασμα υπηρεσιών** κατά 343 εκατ. (μικρότερη από πέρυσι), με αύξηση στις τουριστικές εισπράξεις στο πρώτο 7μηνο κατά €578 εκατ.
- **Επιδείνωση στα πρωτογενή εισοδήματα** κατά €559 εκατ., λόγω εκροής εισοδημάτων (κέρδη, τόκοι, μερίσματα).
- **Βελτίωση στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων** κατά €1,3 δισεκ.

Δημόσια οικονομικά: καλύτερα από τον ταμειακό στόχο το πρώτο οκτάμηνο του 2024

Κρατικός Προϋπολογισμός Ιαν.-Αύγουστος 2024 (ταμειακή βάση)

- Πλεόνασμα €1,0 δισεκ. ή 0,4% του ΑΕΠ (στόχος έλλειμμα € 2,8 δισεκ.)
- Πρωτογενές πλεόνασμα €7,6 δισεκ. ή 3,2% του ΑΕΠ (στόχος πλεόνασμα €3,3 δισεκ.)

Βελτίωση σε σχέση με πέρυσι λόγω μεγαλύτερης αύξησης των εσόδων (+4,7%)

σε σχέση με τις δαπάνες (+2,0%)

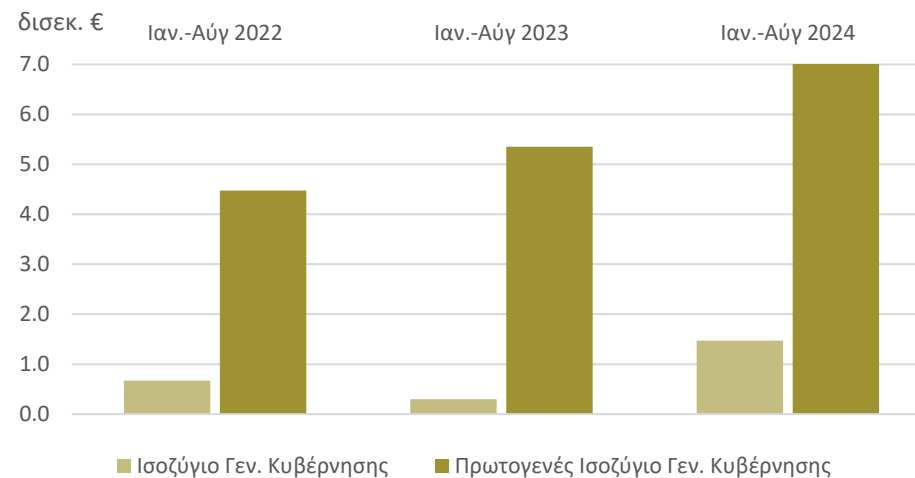
Υπέρβαση στόχου κυρίως από τις δαπάνες (-€3,59 δισεκ.)

- Υπέρ-απόδοση των φόρων εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων
- Μειωμένες δαπάνες λόγω ετεροχρονισμού των μεταβιβαστικών πληρωμών προς ΟΚΑ

Προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού του 2024 και μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό – διαρθρωτικό σχέδιο 2025 – 2028 (ΜΔΣ)

- Στόχος για **πρωτογενές πλεόνασμα** γενικής κυβέρνησης 2,4% του ΑΕΠ το 2024, 2,5% του ΑΕΠ το 2025 και 2,4% την περίοδο 2026-2028.
- Στόχος για **χρέος γενικής Κυβέρνησης** 153,7% το 2024, 149,1% του ΑΕΠ το 2025 και 133,4% το 2028.
- Μέτρα στήριξης των εισοδημάτων, ενίσχυσης των επενδύσεων, αντιμετώπιση του δημογραφικού κ.α. με εκτιμώμενο επιπλέον δημοσιονομικό κόστος €1,1 δις. το 2025 σε σχέση με το 2024

Ταμειακό ισοζύγιο Γενικής κυβέρνησης

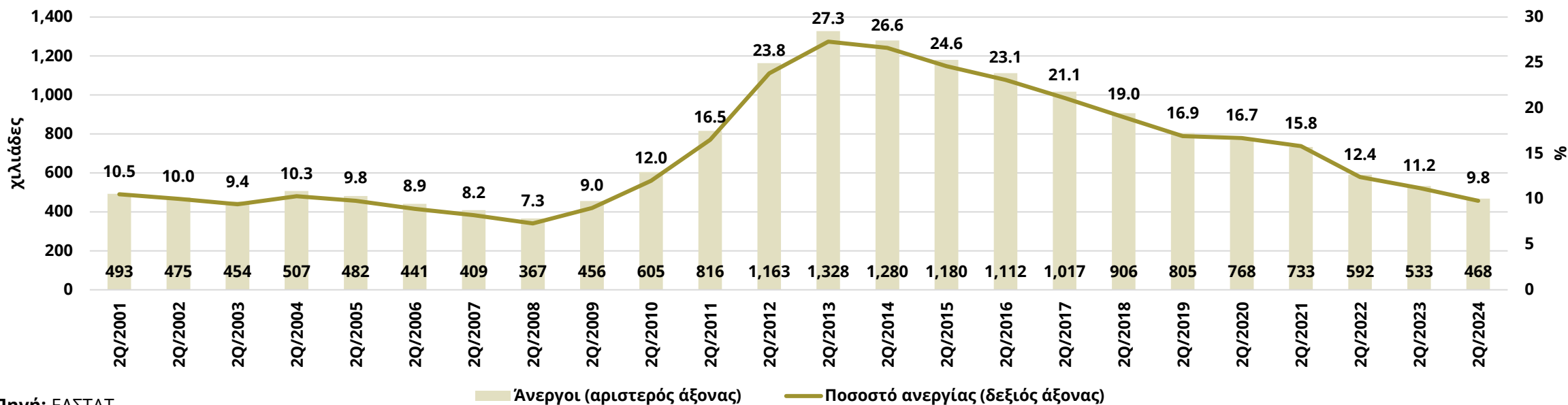

Πηγή: ΥΠΟΙΚ

Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε σε μονοψήφιο ποσοστό το β' τρίμηνο του 2024

Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα

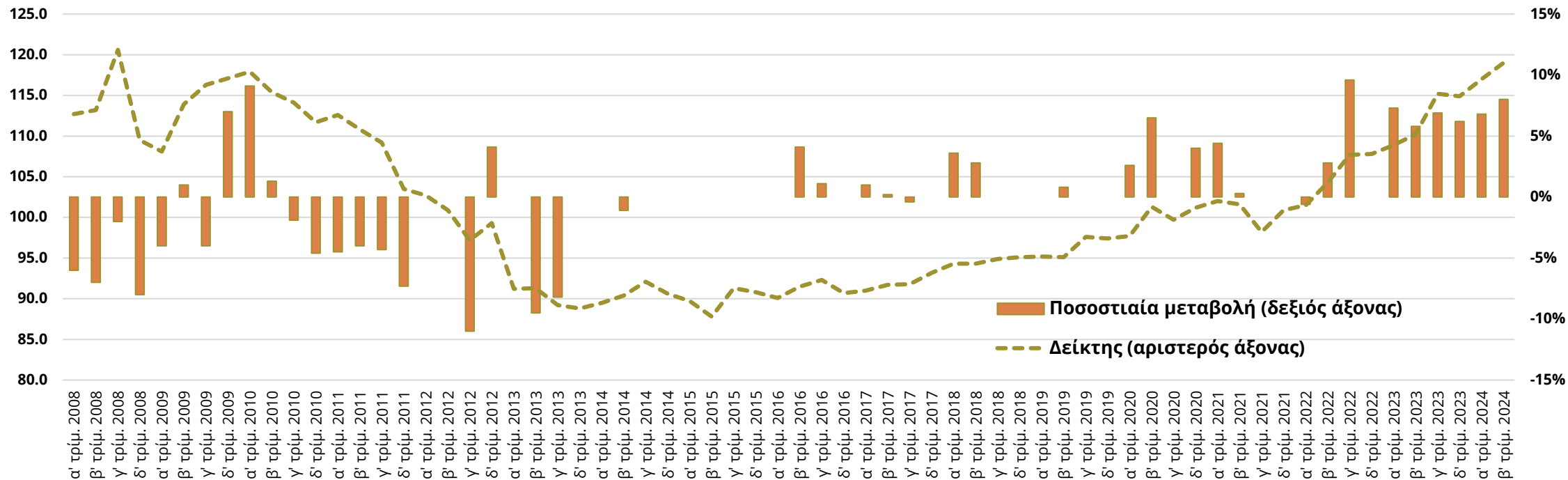
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Στο 9,8% **το ποσοστό ανεργίας** το β' τρίμ. του 2024 από 11,2% πέρυσι, ενώ άνοδο κατέγραψε η **συμμετοχή** στην αγορά εργασίας.
- **Αύξηση απασχόλησης** σε τομείς όπως **Επαγγελματικές, Επιστημονικές, Τεχνικές Δραστηριότητες** (+27,7 χιλ. άτομα), **Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Εστίασης** (+25,7 χιλ.), **Κατασκευές** (+18,6 χιλ.).
- **Μείωση της απασχόλησης** σε τομείς όπως **Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών** (-9,2 χιλ.), **Μεταποίηση** (-8,0 χιλ.).
- Θετικό το **ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων** στον ιδιωτικό τομέα, κατά 94,3 χιλ. άτομα για το β' τρίμ. του 2024 και συγκριτικά υψηλότερο από το θετικό ισοζύγιο για το β' τρίμ. του 2023 (+82,5 χιλ.).

Αύξηση στο μισθολογικό κόστος κατά το β' τρίμ. του 2024

Εξέλιξη εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους, τρέχουσες τιμές

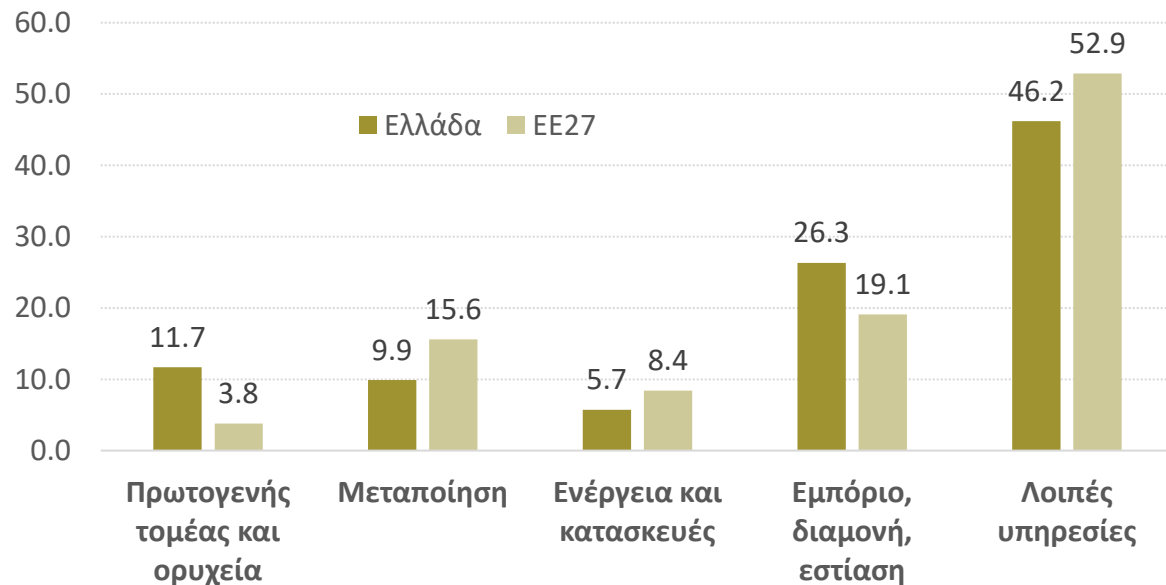
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ & Eurostat

- Το β' τρίμ. του 2024, το μισθολογικό κόστος ήταν αυξημένο ετησίως κατά 8,0%, και αυξήθηκε κατά 1,7% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.
- Η σωρευτική αύξηση του μισθολογικού κόστους (17,9%) από τις αρχές του 2022 ξεπέρασε οριακά τη σωρευτική αύξηση του ΔΤΚ κατά την ίδια περίοδο (16,8%).

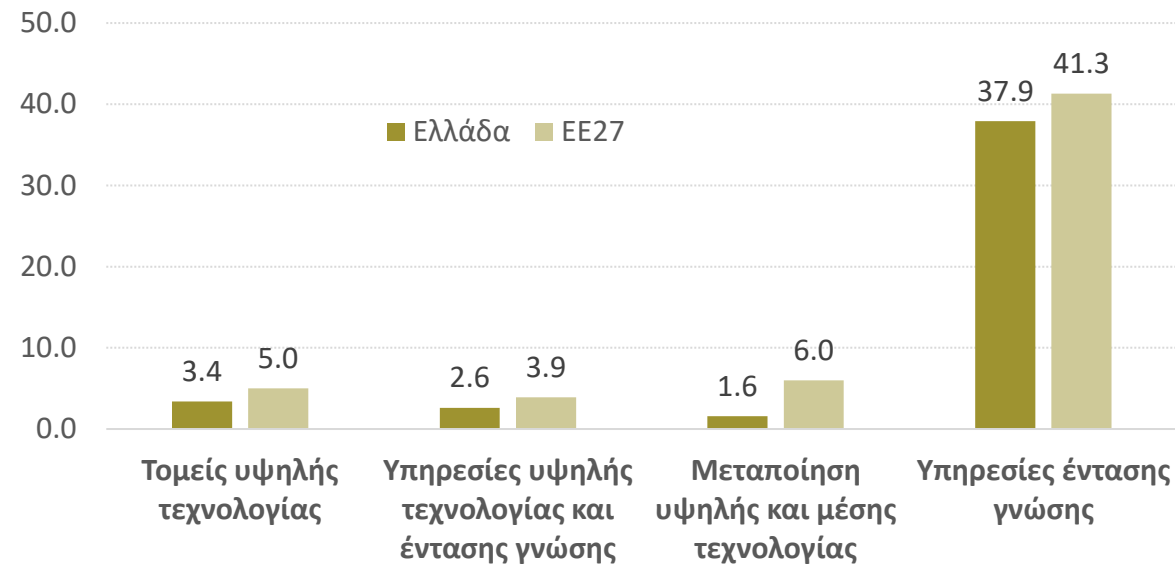
Η Ελλάδα υπολείπεται της ΕΕ σε μερίδια απασχόλησης σε τομείς έντασης γνώσης και τεχνολογίας

Μερίδιο απασχόλησης σε βασικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, σε Ελλάδα και ΕΕ27, 2023 (ως % της συνολικής απασχόλησης)

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Μερίδιο απασχόλησης σε τομείς έντασης γνώσης και τεχνολογίας, σε Ελλάδα και ΕΕ27, 2023 (ως % της συνολικής απασχόλησης)

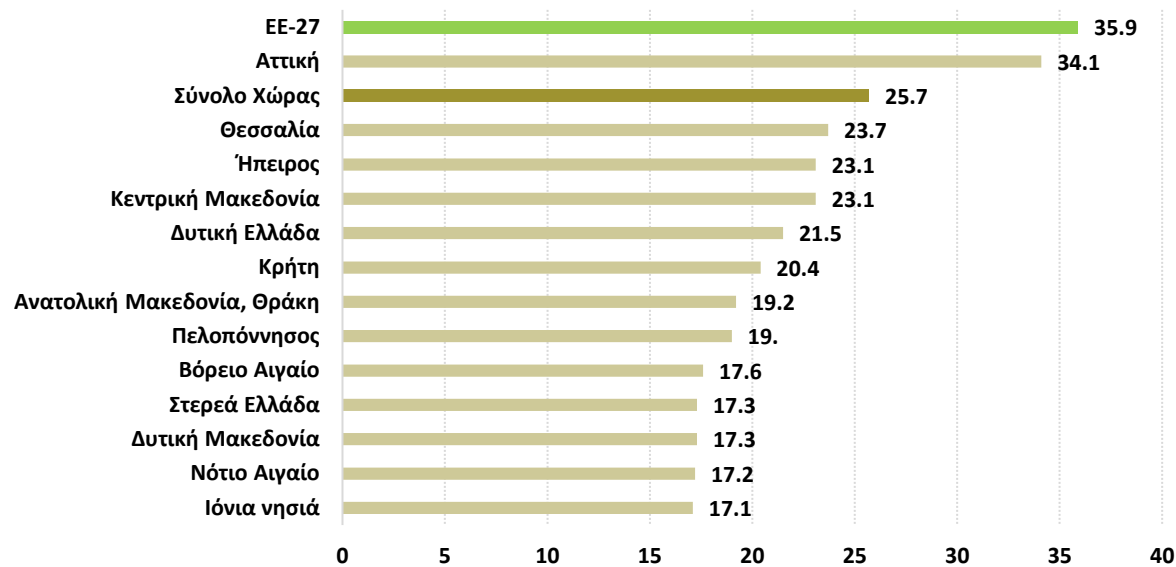

- Η Ελλάδα απασχολεί συγκριτικά υψηλά μερίδια εργατικού δυναμικού στον πρωτογενή τομέα, καθώς και σε υπηρεσίες για εμπόριο, διαμονή και εστίαση. Αντίθετα, απασχολεί παραδοσιακά χαμηλότερο ποσοστό εργαζομένων στη μεταποίηση και λοιπές υπηρεσίες.
- Παρά την πρόσφατη σημαντική αύξηση των μεριδίων απασχόλησης σε τομείς έντασης γνώσης και υψηλής τεχνολογίας, η απόκλιση της Ελλάδας από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο αυξήθηκε στις υπηρεσίες, ενώ στη μεταποίηση υψηλής και μέσης τεχνολογίας, η απόκλιση παρέμεινε σταθερή.

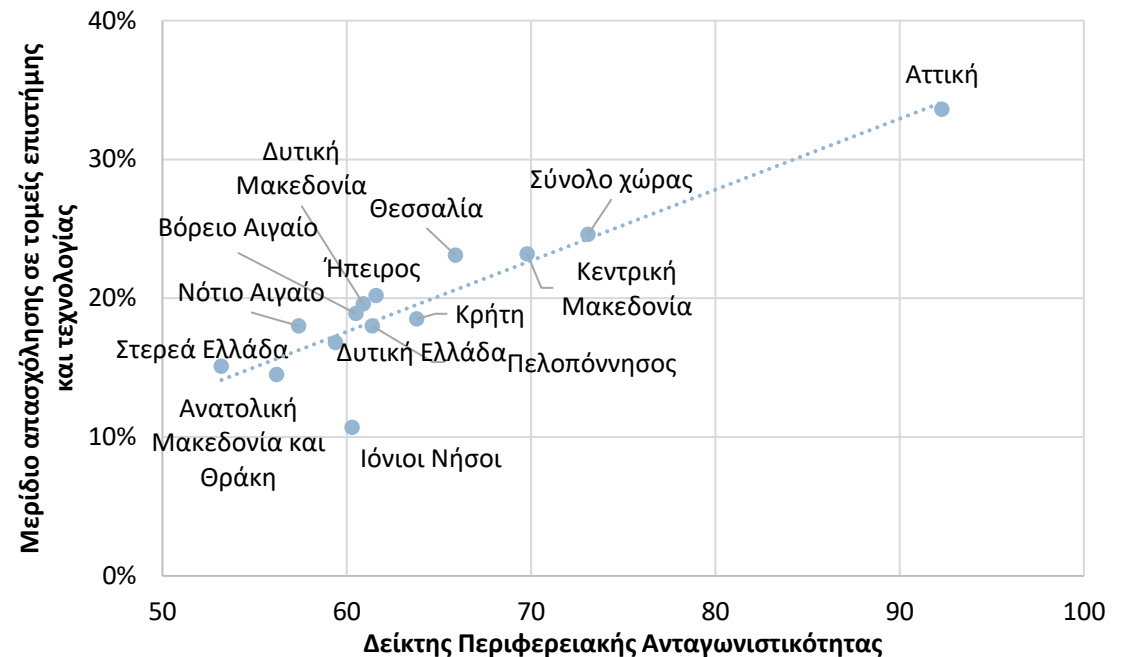
Το μερίδιο απασχόλησης σε τομείς επιστήμης και τεχνολογίας επίσης σχετίζεται θετικά με την ανταγωνιστικότητα, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

Μερίδιο απασχόλησης σε τομείς επιστήμης και τεχνολογίας σε ΕΕ27 και Ελλάδα ανά περιφέρεια, 2023 (% εργατικού δυναμικού)

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Μερίδιο απασχόλησης σε τομείς επιστήμης και τεχνολογίας και Δείκτης Ανταγωνιστικότητας, ανά περιφέρεια, 2022

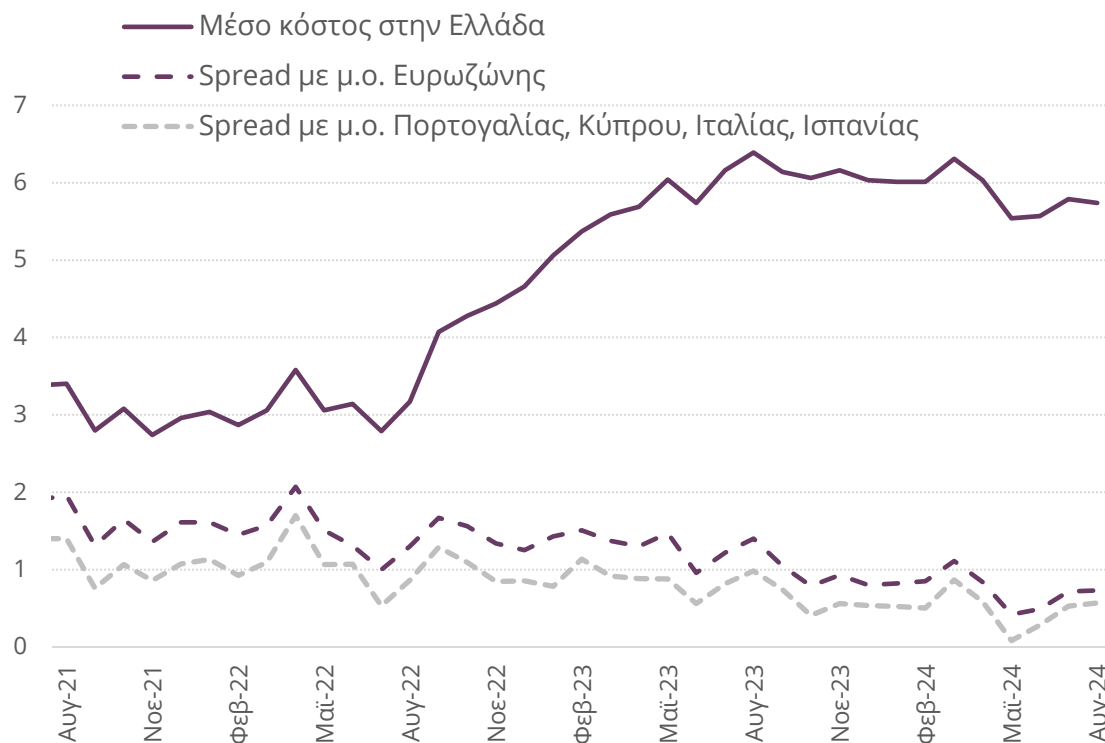

- Παρά τη βελτίωση που καταγράφεται προσφάτως, τα μερίδια απασχόλησης σε τομείς επιστήμης και τεχνολογίας παραμένουν σημαντικά χαμηλότερα του Ευρωπαϊκού μέσου όρου, καθώς και καταγράφουν υψηλή ετερογένεια μεταξύ περιφερειών.
- Αντίστοιχα, οι ελληνικές περιφέρειες παρουσιάζουν έντονη ετερογένεια σε επιδόσεις ως προς δείκτες ανταγωνιστικότητας, με υστέρηση από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο.
- Προτεραιότητα σε εθνικές και περιφερειακές πολιτικές που θα ενθαρρύνουν τη στροφή του παραγωγικού υποδείγματος σε τομείς οι οποίοι υποστηρίζουν θέσεις εργασίας με υψηλό μερίδιο τεχνολογίας και Έρευνας & Ανάπτυξης.

Βελτίωση σε θεμελιώδεις δείκτες και πιστοληπτική αξιολόγηση τραπεζών, ωστόσο οι προκλήσεις παραμένουν...

Σταθμισμένο μέσο κόστος τραπεζικού δανεισμού προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (%)

Πηγή: ΕΚΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

...όπως η απόκλιση στο ιδιωτικό κόστος χρηματοδότησης από άλλες χώρες του «νότου» της ΕΕ.

Θετικές τάσεις: Βελτίωση δεικτών οργανικής κερδοφορίας, υψηλή ρευστότητα, ενίσχυση ιδιωτικών καταθέσεων, ανάκαμψη πιστωτικής επέκτασης προς επιχειρήσεις.

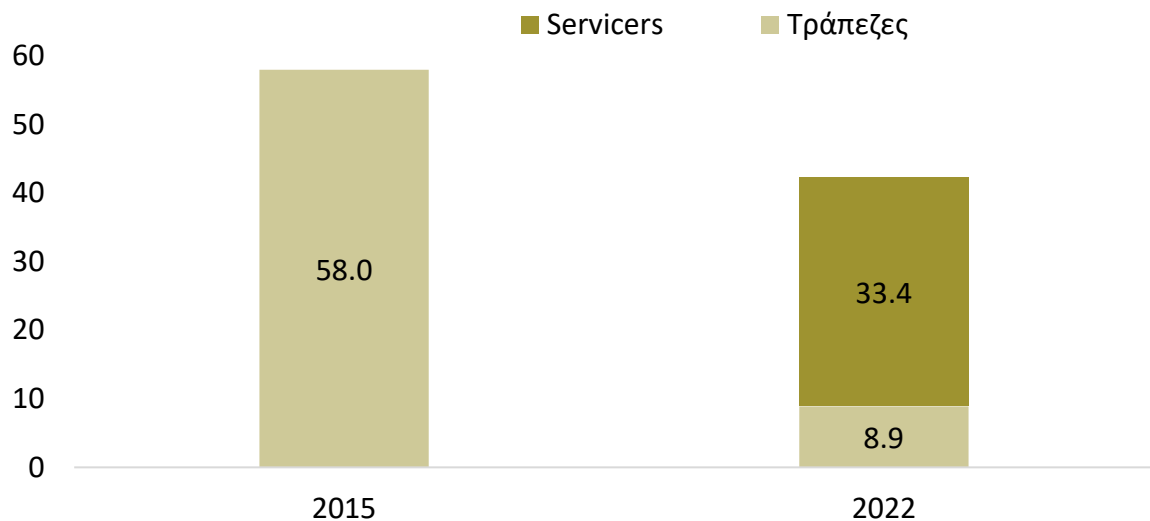
Αρνητικές τάσεις: Αύξηση της έκθεσης των τραπεζών σε κρατικά ομόλογα, υψηλό περιθώριο επιτοκίου υψηλό απόθεμα κόκκινων δανείων εντός και εκτός τραπεζικών ισολογισμών, πιστωτική συρρίκνωση προς νοικοκυριά

Ευκαιρία και στοίχημα: έγκαιρη εφαρμογή του δανειακού σκέλους του «Ελλάδα 2.0»

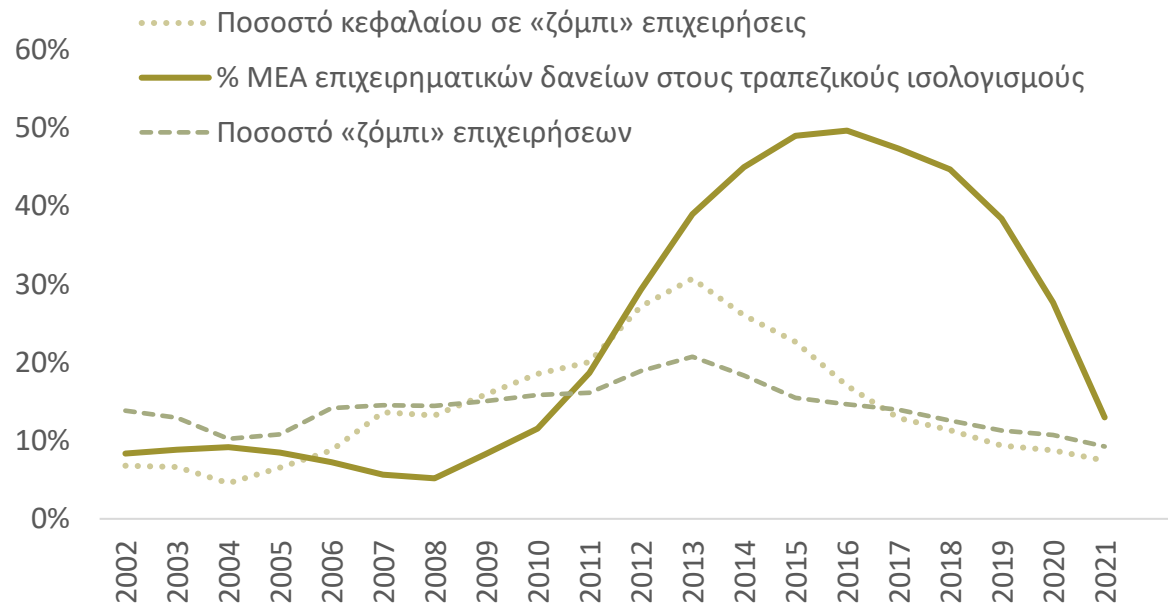

Η ταχύτερη μείωση των εταιρειών «ζόμπι» και των «κόκκινων» επιχειρηματικών δανείων «απελευθερώνει» αναγκαίους χρηματοδοτικούς πόρους και επενδυτικές ροές

Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα προς ΜΧΕ από τράπεζες και servicers, 2015 και 2022, σε € δισεκ.

Εξέλιξη εκτιμώμενου ποσοστού εταιρειών «ζόμπι» στην Ελλάδα, ποσοστού εταιρικών ΜΕΑ και συγκέντρωσης κεφαλαίου σε «ζόμπι», 2002-2021

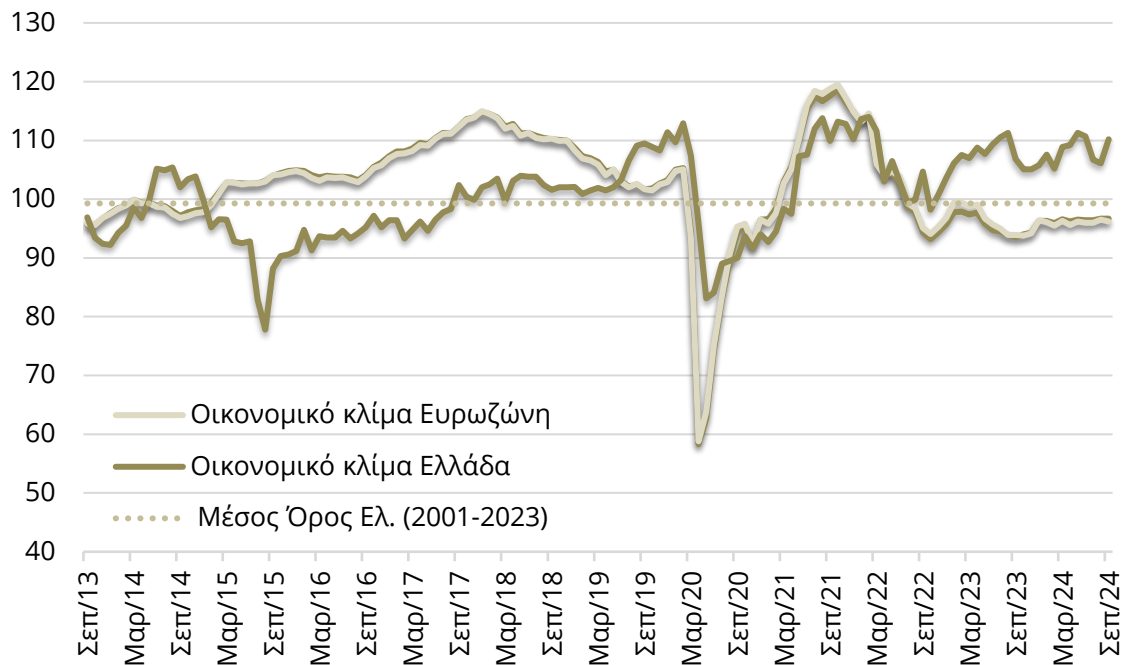
Πηγή: ΤτΕ, ICAP data.prima, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

- Τα «κόκκινα» επιχειρηματικά δάνεια στο σύνολο της οικονομίας, εντός και εκτός τραπεζικών ισολογισμών, υποχώρησαν κατά 28% την περίοδο 2016-2022, σε περίπου €42 δισεκ. το 2022.
- Η τάση του ποσοστού «ζόμπι» επιχειρήσεων προηγείται της τάσης του ποσοστού ΜΕΑ στους τραπεζικούς ισολογισμούς.
- Η πυκνότητα σε αριθμό και η συγκέντρωση κεφαλαίου («συμφόρηση» ή “congestion”) σε εταιρείες «ζόμπι» επιδρούν αρνητικά στις υγιείς επιχειρήσεις, σε όρους επενδύσεων, απασχόλησης και παραγωγικότητας, όπως αναδείχθηκε σε πρόσφατη μελέτη του IOBE, η εκπόνηση της οποίας υποστηρίχθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος.

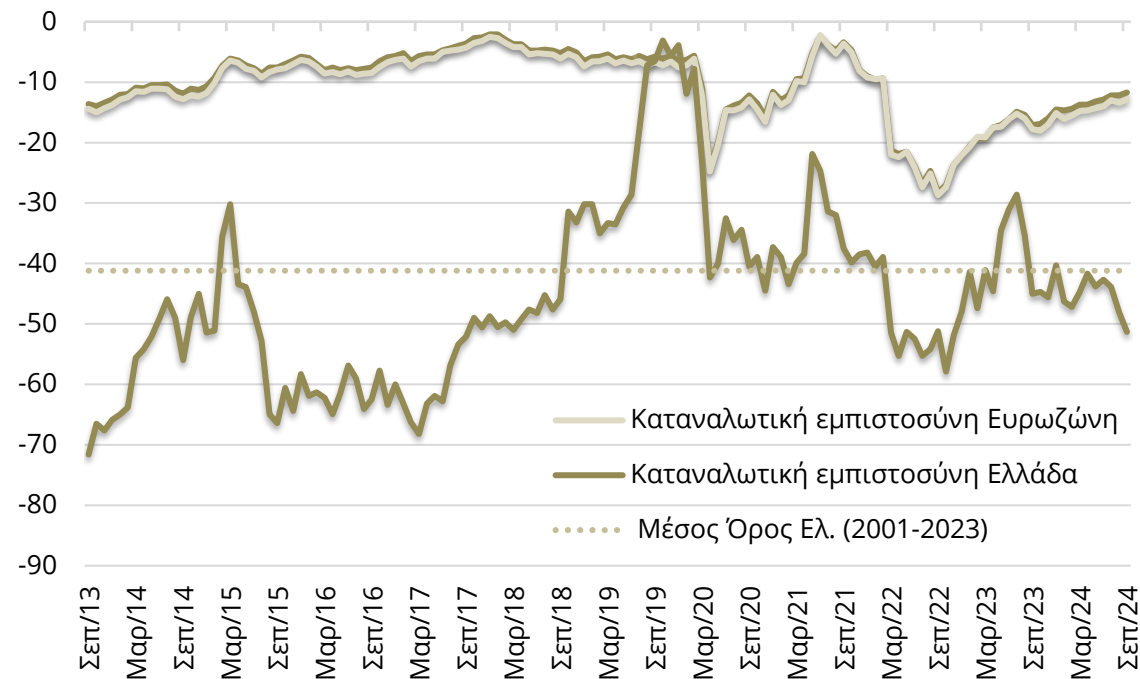

Μικρή εξασθένιση οικονομικού κλίματος το γ' τρίμηνο του 2024, ήπια χαμηλότερα από το αντίστοιχο τρίμηνο πέρυσι

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Μικρή υποχώρηση της Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης εντός του 2024, σε αντίθετη πορεία η οικονομία της Ευρωζώνης, με βελτίωση κλίματος.

Βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας: δυναμική σε βιομηχανία, ήπια ενίσχυση των κατασκευών, μεικτή εικόνα στον τουρισμό, κάμψη στο λιανεμπόριο

Βιομηχανία

- Ενίσχυση βιομηχανικής παραγωγής κατά 6.7% στο οκτάμηνο του 2024, σε σχέση με 1,0% το 2023.
- Αύξηση του δείκτη κύκλου εργασιών (επτάμηνο) κατά 5,6% αντί μείωσης κατά 3,8% το 2023.

Κατασκευές

- Άνοδος της παραγωγής στις Κατασκευές κατά 8,1% στο α' εξάμηνο του 2024. Χαμηλότερα σε σχέση με το 2023 (17,1%).
- Συνεχίζεται η αύξηση στις νέες άδειες (21,7% αντί 11,6%) – σταθεροποίηση στις επιχειρηματικές προσδοκίες

Τουρισμός

- Μείωση του δείκτη κύκλου εργασιών στα Καταλύματα κατά 10,9% στο εξάμηνο του 2024 αντί αύξησης κατά 25,9% το 2023 – προκλήθηκε αποκλειστικά από αρνητικές επιδόσεις τον Μάιο του 2024 (-29,8%).
- Αύξηση κύκλου εργασιών στην Εστίαση κατά 23,0% αντί πτώσης 12,0% το 2023.

Λιανικό Εμπόριο

- Οριακή μείωση 1,0% στον όγκο του Λιανικού Εμπορίου στο επτάμηνο του 2024 αντί απωλειών 0,6% την ίδια περίοδο του 2023
- Σε ανάκαμψη οι προσδοκίες το τρίτο τρίμηνο του 2024.

Μακροοικονομικές προβλέψεις 2024 και 2025

Βασικό Σενάριο 2024

- Η οικονομία της Ευρωζώνης ακολουθεί το βασικό σενάριο της ΕΚΤ (Σεπτέμβριος 2024): Για το 2024, ανάπτυξη 0,8% (από 0,9% το προηγούμενο τρίμηνο) και πληθωρισμός 2,5% (αμετάβλητος από το προηγούμενο τρίμηνο). Για το 2025, αναμένεται ανάπτυξη 1,3% και πληθωρισμός 2,2%.
- Τα επιτόκια ακολουθούν την τάση των σημερινών προθεσμιακών συμβολαίων, δηλαδή το Euribor σταδιακά υποχωρεί από κοντά στο 3,9% στην αρχή του έτους προς την περιοχή του 2,7% (από προσδοκία για 3,3% το προηγούμενο τρίμηνο) στα τέλη του 2024 και 1,8% στα τέλη του 2025.
- Οι διεθνείς τιμές των ενεργειακών αγαθών ακολουθούν το βασικό σενάριο της ΕΙΑ, με σταθεροποιητικές τάσεις το τελευταίο τρίμηνο του 2024 και το 2025, χαμηλότερα από το επίπεδό τους το προηγούμενο δωδεκάμηνο.
- Οι γεωπολιτικές εντάσεις κλιμακώνονται σε Ουκρανία και Μέση Ανατολή.
- Το ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας υλοποιείται χωρίς καθυστερήσεις το 2025.
- Ο εισερχόμενος τουρισμός το 2024 και 2025 αναμένεται ότι διατηρεί τις θετικές επιδόσεις του 2023, σε πραγματικούς όρους.

Προβλέψεις 2024

- **Ανάπτυξη:** $\approx 2,3\%$
- Ιδιωτική κατανάλωση: $\approx 2,2\%$
- Δημόσια κατανάλωση: $\approx -2,7\%$
- Επενδύσεις (Πάγιες): $\approx 19,2\%$ (8,8%)
- Εξαγωγές: $\approx 1,8\%$
- Εισαγωγές: $\approx 5,8\%$
- **Ανεργία:** $\approx 10,1\%$
- **Πληθωρισμός:** $\approx 3,0\%$

Προβλέψεις 2025

- **Ανάπτυξη:** $\approx 2,4\%$
- Ιδιωτική κατανάλωση: $\approx 1,7\%$
- Δημόσια κατανάλωση: $\approx -0,4\%$
- Επενδύσεις (Πάγιες): $\approx 6,0\%$ (11,0%)
- Εξαγωγές: $\approx 4,0\%$
- Εισαγωγές: $\approx 2,9\%$
- **Ανεργία:** $\approx 9,3\%$
- **Πληθωρισμός:** $\approx 2,4\%$

Κίνδυνοι και θετικές προοπτικές

Κίνδυνοι

- Περαιτέρω γεωπολιτική αστάθεια και οικονομική αβεβαιότητα σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο (πόλεμος στην Ουκρανία, Μέση Ανατολή, εκλογές στις ΗΠΑ).
- Εναλλακτικό σενάριο μεγάλης αύξησης των διεθνών τιμών ενέργειας με αρνητικές επιπτώσεις στο κόστος παραγωγής και την αποκλιμάκωση των επιτοκίων.
- Υψηλό έλλειμμα στο εξωτερικό ισοζύγιο, με διαρθρωτικά χαρακτηριστικά.
- Απώλεια ανταγωνιστικότητας λόγω υψηλότερου του μ.ό. της Ευρωζώνης πληθωρισμού.
- Αγορά εργασίας: βραδύτερη αποκλιμάκωση του ποσοστού ανεργίας, μεταξύ άλλων λόγω υψηλής διαρθρωτικής ανεργίας.
- Υψηλό επιτοκιακό spread δανείων-καταθέσεων και συστηματικά αρνητικός ρυθμός αποταμίευσης των νοικοκυριών.
- Καθυστερήσεις στην εξυγίανση των κόκκινων δανείων εκτός τραπεζικών ισολογισμών, που δρουν ως εμπόδιο στην ανακατανομή των πόρων.

Θετικές προοπτικές

- Η επιτάχυνση στην υλοποίηση του αναθεωρημένου Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σε συνδυασμό με την επέκταση του δανειακού του σκέλους και το REPowerEU, δύνανται να «ξεκλειδώσουν» διεθνή κεφάλαια για παραγωγικές και περισσότερο μακροχρόνιες επενδύσεις.
- Η μείωση των επιτοκίων αποτελεί ευκαιρία για επιτάχυνση των επενδύσεων.
- Θετική η ενισχυμένη εξωστρέφεια της οικονομίας, με σταδιακή βελτίωση της προστιθέμενης αξίας των εξαγωγών.

Ειδική μελέτη*

Τάσεις, προκλήσεις και προοπτικές των Κατασκευών στην Ελλάδα

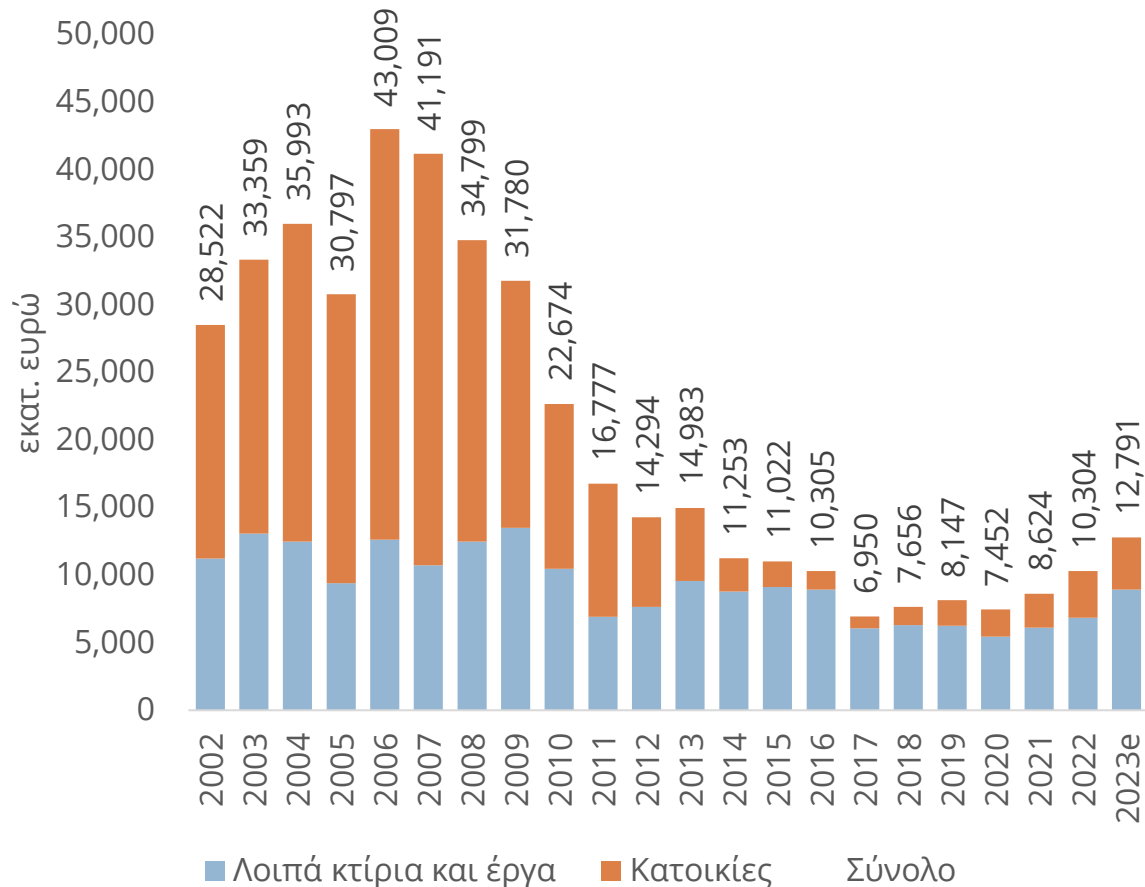
Η μελέτη υλοποιήθηκε με τη στήριξη του ΤΜΕΔΕ

*Μελέτη του IOBE (2024). Διαθέσιμη [εδώ](#)

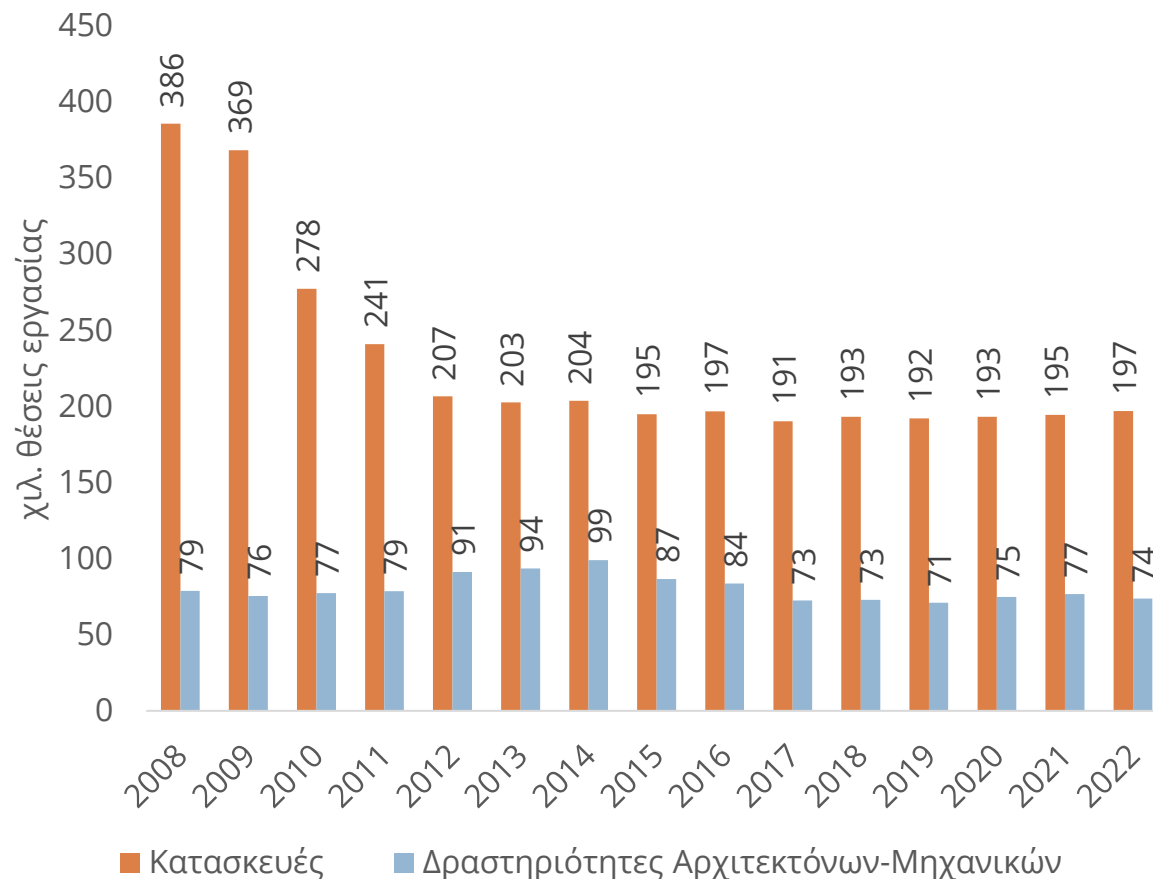

Μετά από μια περίοδο δραματικής υποχώρησης της κατασκευαστικής δραστηριότητας, διαφαίνονται σημάδια ανάκαμψης

Αξία παραγωγής Κατασκευών

Απασχόληση στις Κατασκευές

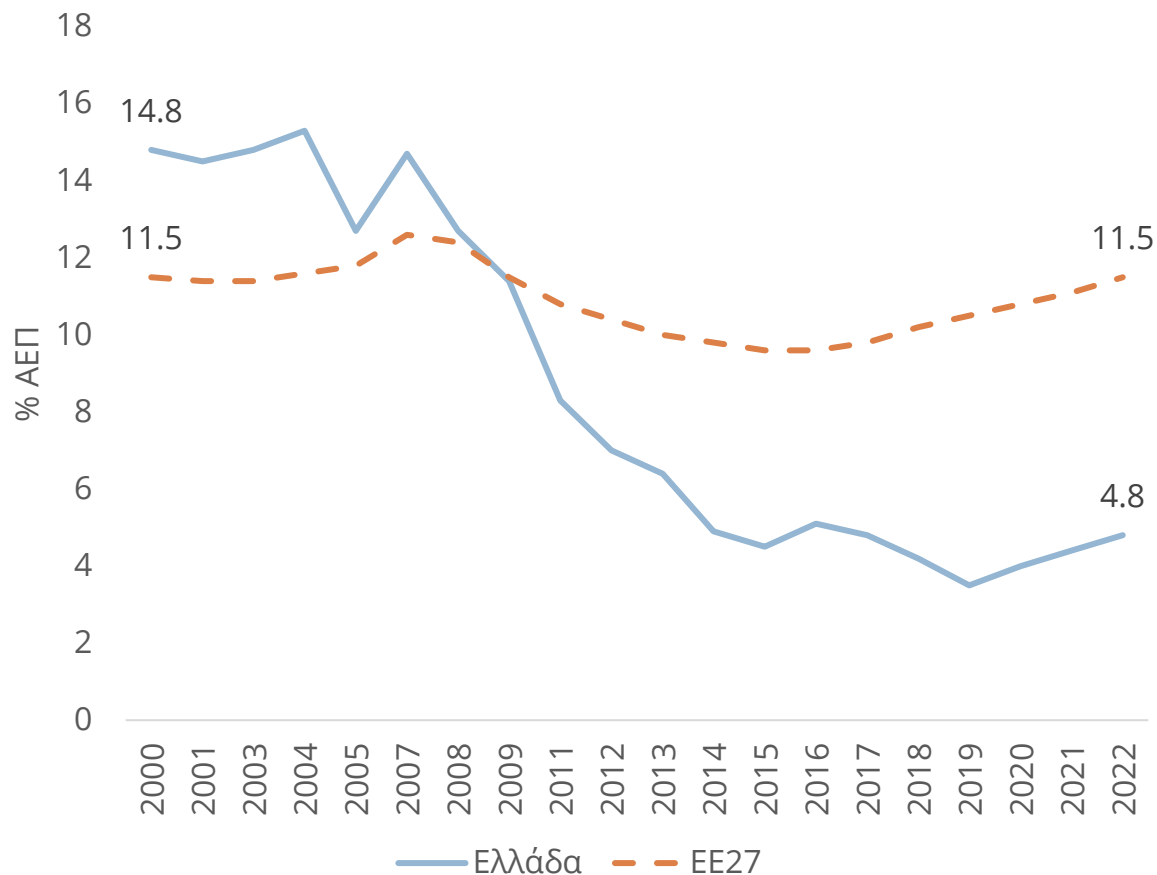
Πηγή: Eurostat. Ανάλυση IOBE

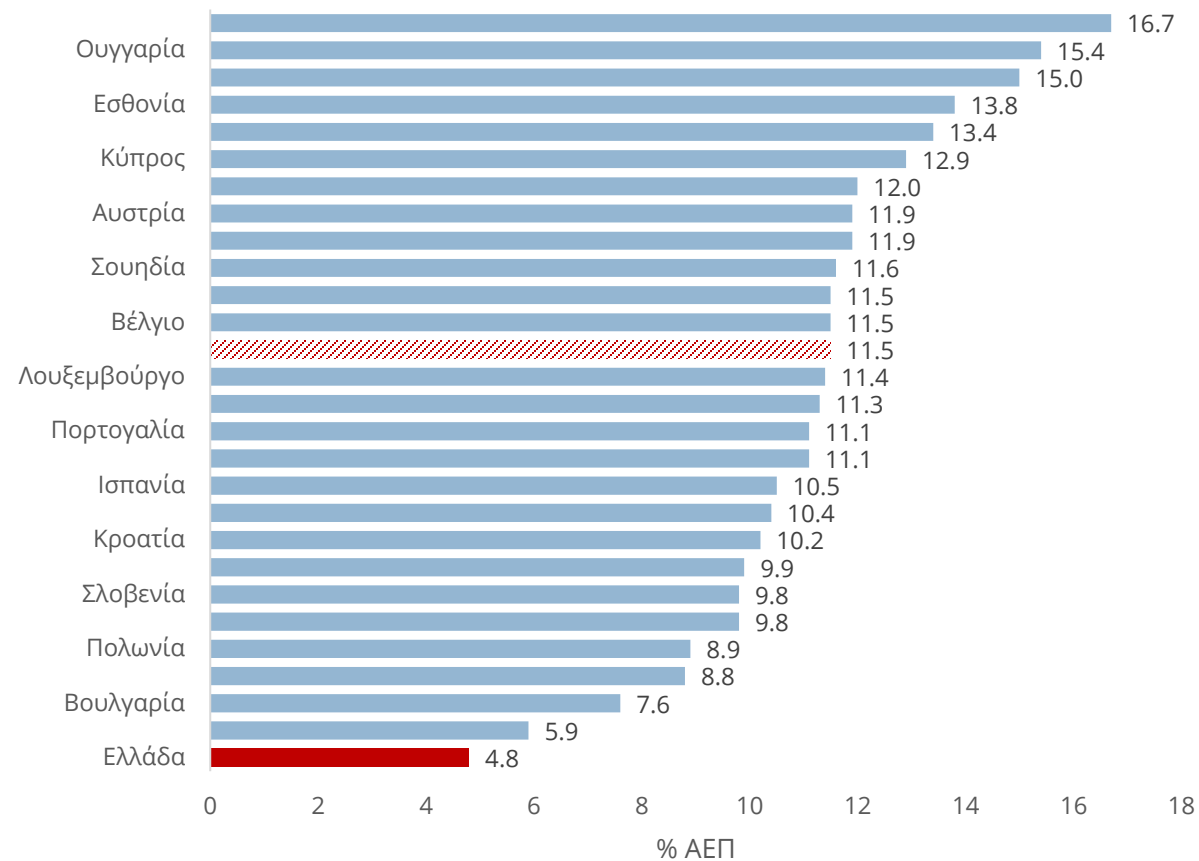

Η Ελλάδα καταγράφει το χαμηλότερο ποσοστό επενδύσεων σε Κατασκευές ως ποσοστό του ΑΕΠ μεταξύ των χωρών της ΕΕ

Επενδύσεις σε Κατασκευές, % ΑΕΠ

Επενδύσεις σε Κατασκευές (% ΑΕΠ, 2022)

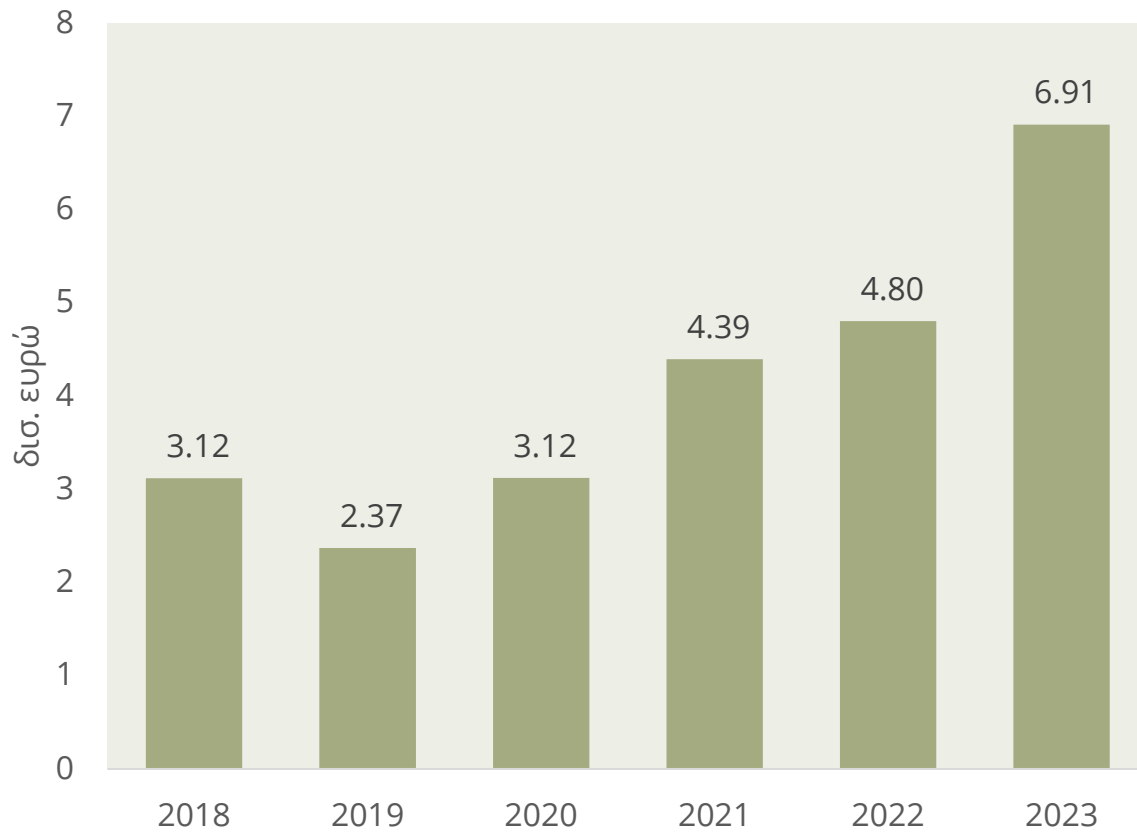
Πηγή: Eurostat. Ανάλυση IOBE

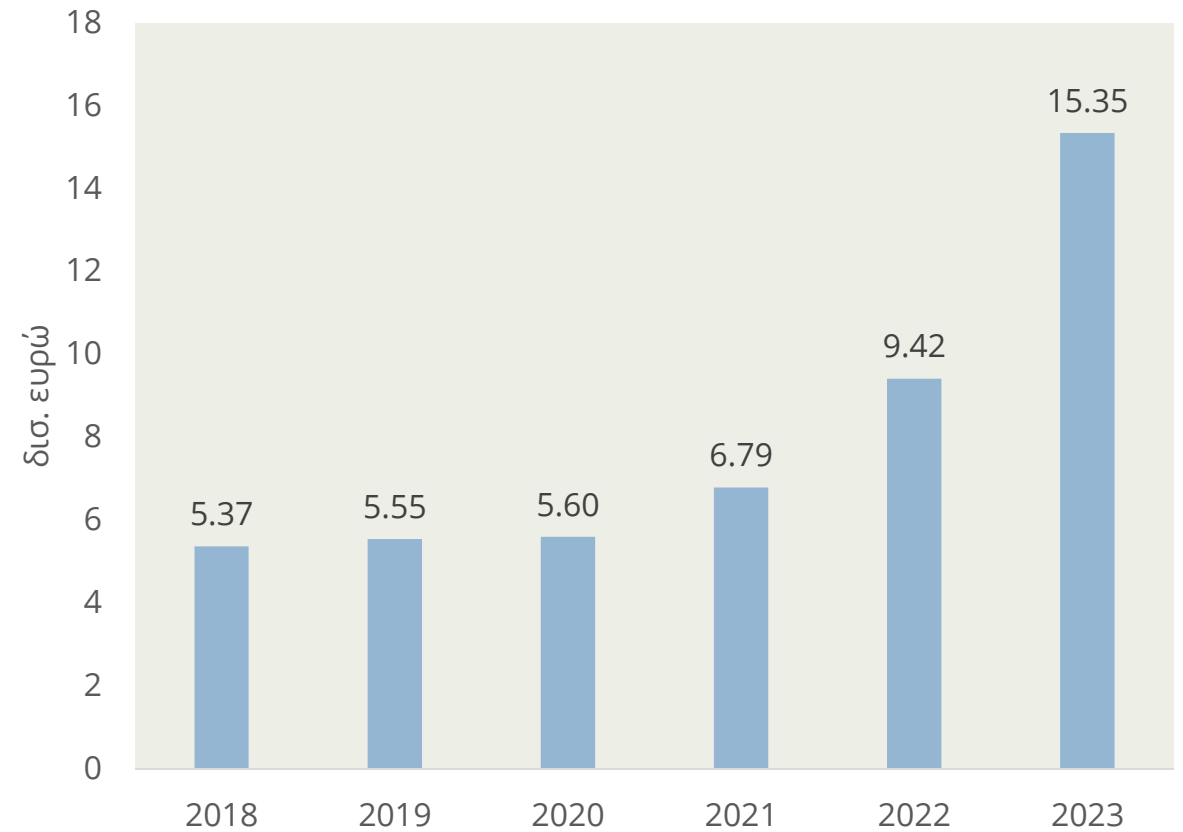

Ο συνολικός προϋπολογισμός των δημοπρατούμενων έργων έχει αυξηθεί σημαντικά μετά το 2021, ενώ το ανεκτέλεστο υπόλοιπο των μεγαλύτερων κατασκευαστικών εταιριών έχει σχεδόν τριπλασιαστεί από το 2020

Προϋπολογισμός δημοπρατούμενων έργων άνω του €1 εκατ.

Ανεκτέλεστο υπόλοιπο έργων 5 Εισηγμένων Κατασκευαστικών Ομίλων

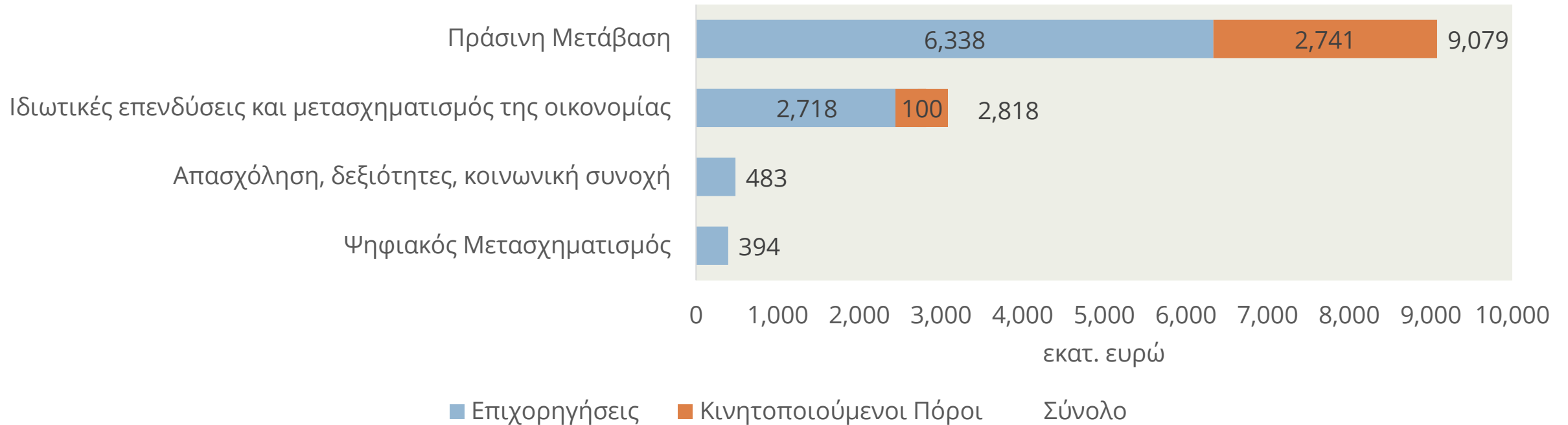

Πηγή: ΣΑΤΕ και Οικονομικές εκθέσεις κατασκευαστικών εταιριών (9μηνο 2023)

Επιχορηγήσεις ύψους €9,93 δισ. από το Ταμείο Ανάκαμψης εκτιμάται ότι θα κατευθυνθούν σε έργα με άμεση σχέση με τις Κατασκευές, κινητοποιώντας συνολικούς πόρους ύψους €12,8 δισ.

Σύνολο επενδυτικών πόρων που κινητοποιούνται από τις επιχορηγήσεις σε έργα του Ταμείου Ανάκαμψης με άμεση σχέση με τη δραστηριότητα των Κατασκευών, ανά τομέα

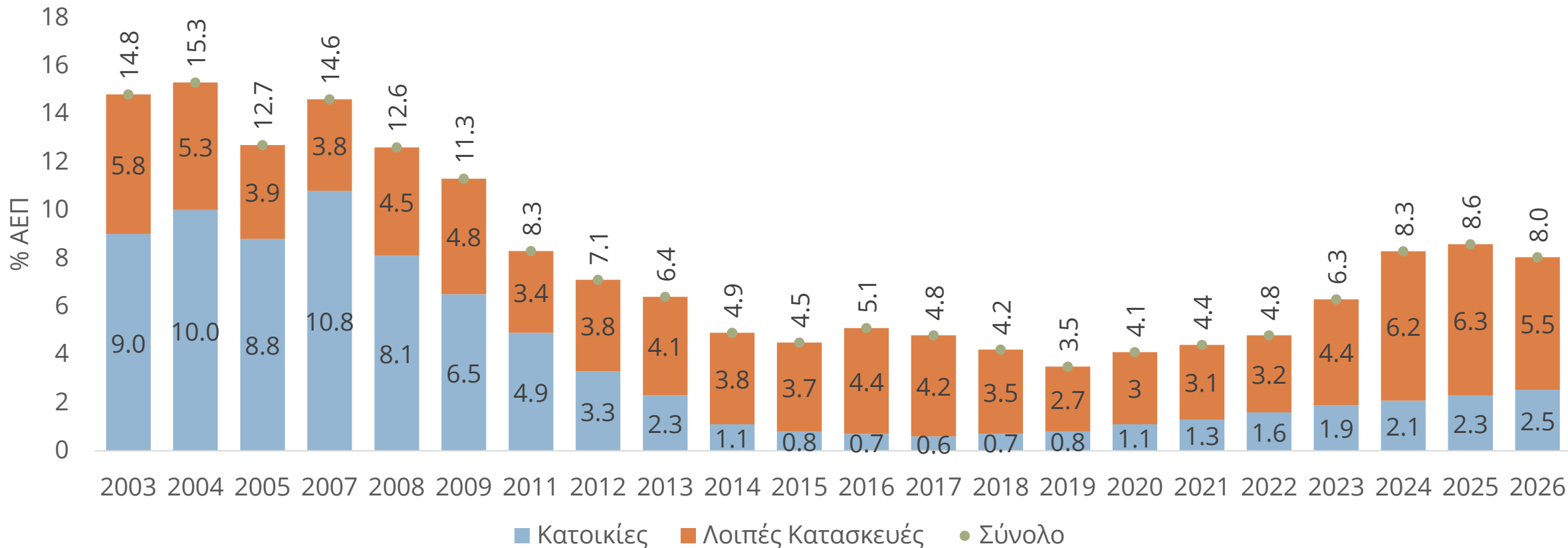
Πηγή: Ελλάδα 2.0 Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Εκτιμήσεις IOBE.

Μαζί με τους πόρους από τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης εκτιμάται ότι για έργα με άμεση σχέση με τις Κατασκευές θα κινητοποιηθούν την περίοδο 2022-2026 συνολικά €23,9 δισ.

Μεσοπρόθεσμα εκτιμάται ότι οι επενδύσεις σε Κατασκευές θα ενισχύσουν σημαντικά το μερίδιό τους στο ΑΕΠ

Επενδύσεις σε Κατασκευές ως % του ΑΕΠ

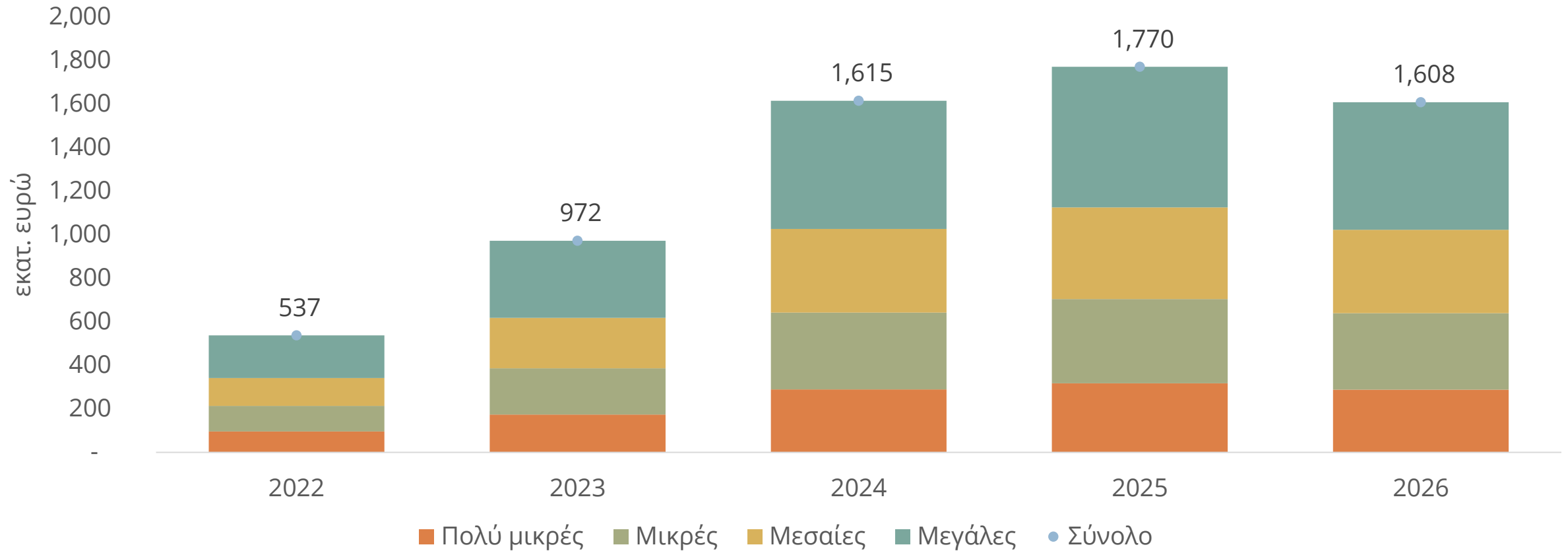

Πηγή: Eurostat, Εκτίμηση IOBE 2023-2026. Εκτιμήσεις IOBE.

Η προσδοκώμενη αύξηση του κύκλου εργασιών των τεχνικών και μελετητικών επιχειρήσεων, θα ενισχύσει την ανάγκη για αύξηση του τραπεζικού δανεισμού τους

Εκτίμηση μεταβολής συνολικών τραπεζικών δανείων ανά κατηγορία επιχειρήσεων

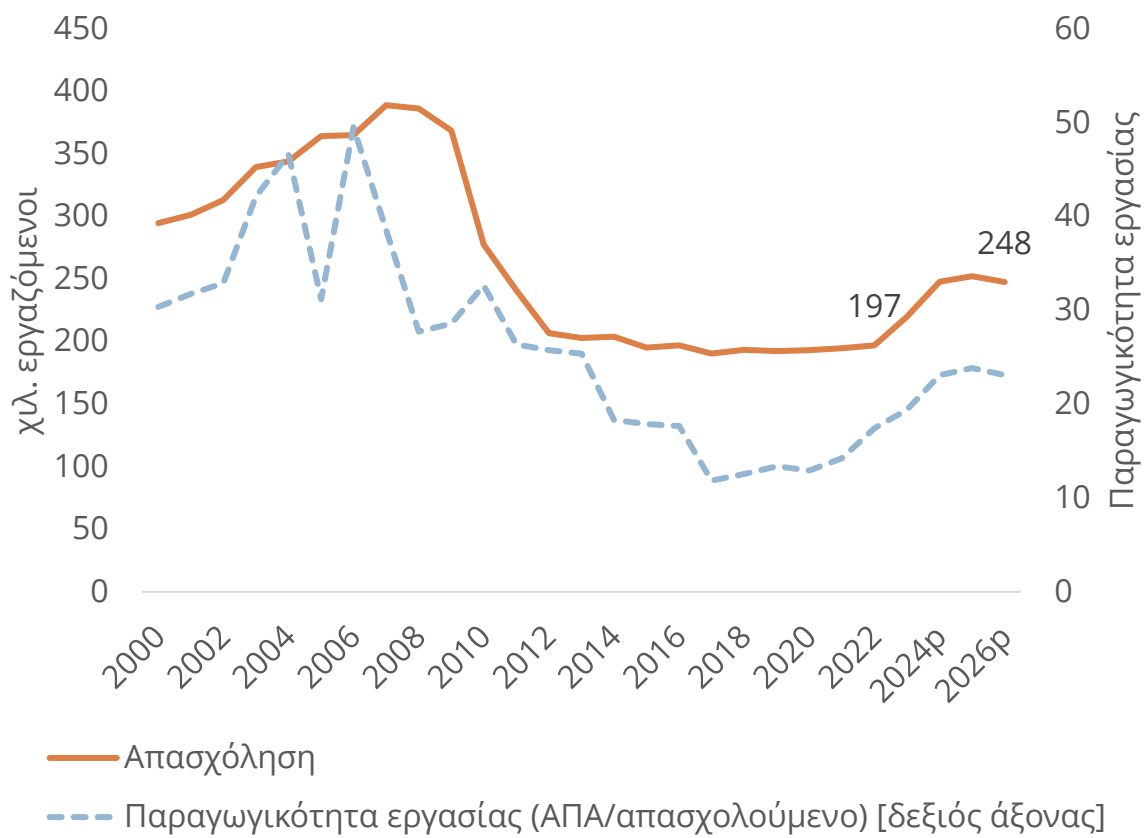

Πηγή: Ανάλυση IOBE.

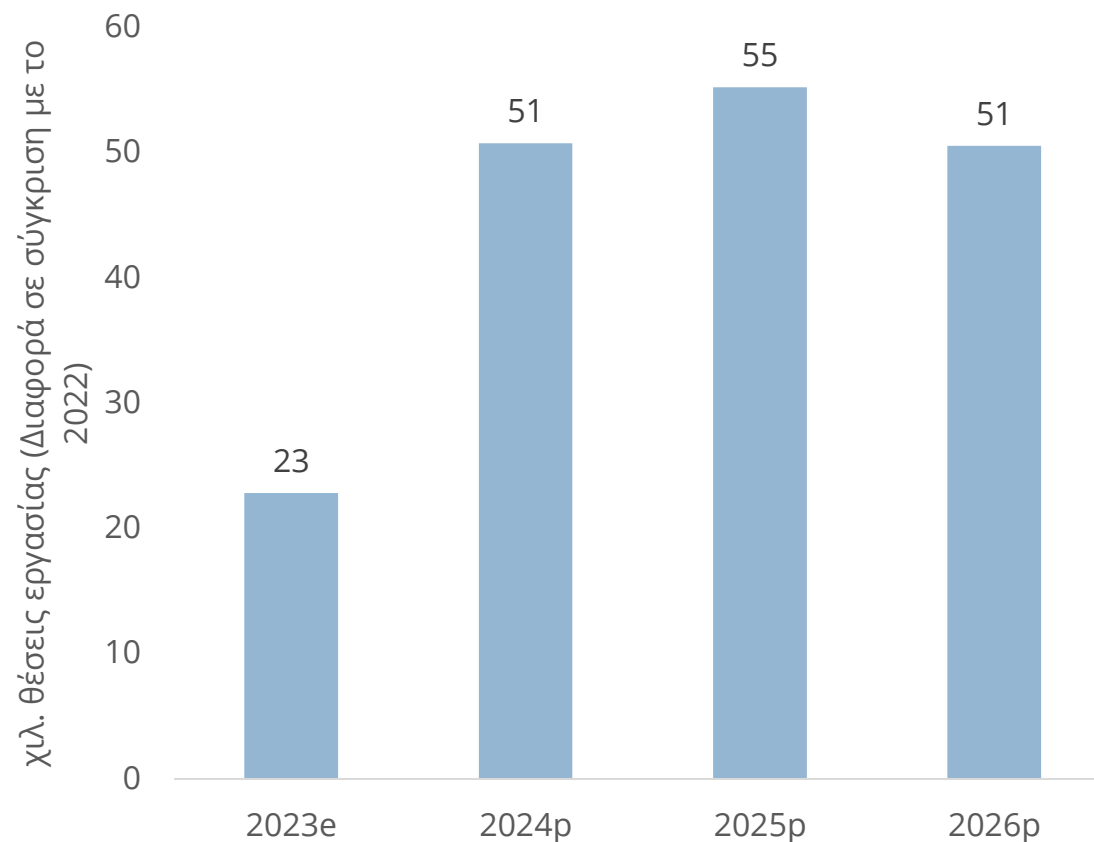

Σε σύγκριση με το επίπεδο απασχόλησης το 2022, οι ανάγκες σε πρόσθετες θέσεις εργασίας στις Κατασκευές για τα επόμενα έτη εκτιμώνται σε περίπου 50 χιλιάδες

Απασχόληση στις Κατασκευές και παραγωγικότητα εργασίας

Εκτίμηση αναγκών σε θέσεις εργασίας στις Κατασκευές

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

Προοπτικές και προκλήσεις

Ισχυρή ανάπτυξη από
ευρωπαϊκούς και εθνικούς
πόρους

Ανάγκη για αύξηση της
χρηματοδότησης του
κλάδου και περιορισμού
του χρηματοδοτικού κενού

Θετική συμβολή από τη
χρήση διάφορων
χρηματοδοτικών
εργαλείων (π.χ. εγγυητικά
κεφάλαια, επιδότηση
επιτοκίου, κ.ά.)

Ελλείψεις εργατικού
δυναμικού

Εγγυήσεις και
καθυστερήσεις πληρωμών

Βελτιώσεις στο θεσμικό
πλαίσιο του συστήματος
παραγωγής δημοσίων
έργων

Εθνικός στρατηγικός
σχεδιασμός για τις
υποδομές

Ενσωμάτωση τεχνολογίας
και ψηφιοποίηση των
Κατασκευών

Υιοθέτηση των προτύπων
ESG από τις
κατασκευαστικές
επιχειρήσεις

Χορηγός τεύχους

Ευχαριστούμε πολύ!

www.iobe.gr

@IOBE_FEIR

@iobe.foundation

@IOBE - Ίδρυμα Οικονομικών και
Βιομηχανικών Ερευνών (FEIR)